

A bot színe: fehér...

Mindig azt hittem, nincs az a gyermeki csibészség, rosszkodási hajlam, ami ne tűnne el egy szempillantás alatt, ha elesett emberrel, láthatóan beteggel, időssel, segítségre szorulóval hoz össze a véletlen valakit. Még ha az tizenéves akár. Sőt egy gyerekben ott kell, hogy legyen a romlatlan jószág, az nem létezik, hogy egy másfél évtized tökéletesen eltorzítathatja a tisztának születettet!

Hiszem ezt még ma is, pedig játtam macskát kinző suhancokat, hegyes bottal békát szurkáló óvodást, facsemétét kicsavartó, serdületlen kamaszokat. És hallottam a minap, hogy a forgalmas buszmegállóban

középkorú asszony állt, egy valamivel idősebb férfi társaságában. Hányas busz jön? — fordultak a mellettük állókhoz, mikor meghallották a közeledő Ikarus fékzani kezd. A tizes — vetették oda a gimnazista korú

fiúk, és már kapaszkodtak is föl a kocsi, amelynek tábláján a 35-ös szám volt olvasható.

Szerencsére a ropke párbeszédnek erősebb szívű tanúja is lévén, az asszony meg a férfi végül is nem szállt föl a dorozsmai járatra, kivárták a tizest. A srácok pedig — gondolom — jót derültek „tréfájukon”, majdnem sikerült eltérítő akciójukon.

Ha még nem találták volna ki olvasóm a bizonytalankodó, segítséget kérő asszony és férfi botra támaszkodott. A bot színe pedig fehér volt.

*

Csongrád megyében 820 vakot és gyengénlátó embert tartanak nyilván hivatalosan, de 1200-ra becsülik számukat. Szegeden közülük 400-450-en élnek. És naponta kérdőzni kényesülnek, hányas busz fékez a megállóban. Tegnap is, holnap is. És persze, ma, a fehér bot világnapján

P. K.

Ágazati munkaprogram

A napokban kapja meg füzete formájában mintegy 500 ipari vállalat és szövetkezet a kormányprogramhoz kapcsolódó ágazati koncepciót, amely az ezredfordulóra terjedően foglalja össze a szerkezetátalakítással kapcsolatos feladatokat. Az érdekeltekkel széleskörűen egyeztetett munkaprogram tartalmazza az ipar legfontosabb céljait, és az azzal kapcsolatos feladatokat: így a műszaki fejlesztés felgyorsítását, az exportorientált, gazdaságos termelést, a rugalmas strukturális alkalmazkodást, a munkakultúra és az emberi erőforrások teljesebb kibontakoztatását, a szelektív fejlesztést, a nemzetközi munkamegosztásban való nagyobb bekapcsolódást.

A legközelebbi országos ipari tanácskozáson, vállalatvezetői értekezleten — amelyet november 5-én tartanak — ennek alapján tárgyalják meg a továbblépés lehetőségeit és módszereit.

Lakás és iskola

Csökken a fejlesztési forrás

A gazdasági stabilizáció érdekében a kormány csökkenteni a tanácsok gazdálkodásához nyújtott központi támogatások mértékét. Az e manőverrel felszabadított pénzeket a termelői ágazatokba csoportosítják át, elsősorban a technológia megújítására. Minden megye közigazgatását érinti a központi elrendelt „fogyókúra”. Szűkebb pátriánkban, Csongrád megyében ez azt jelenti, hogy 1988-ban a tanácsok 34,2 százalékkal kevesebb összeget fordíthatnak fejlesztésre, mint amennyit a tervidőszak elején meghatároztak. Az elvonás értéke forintban kifejezve 394 millió forint. A megcsappant forrást valamennyien megérezzük, hiszen lakások, iskolák és egyéb közintézmények megépítéséről kell lemondani. Az már biztos, hogy nem húzhatják fel a szegedi 200 ágyas kórházi pavilont, nem kerülhet sor a hőmezővásárhelyi, pontosabban a kútvolgyi és kasszai egészségügyi létesítmények rekonstrukciójára. Elmarad az ásványvíz szociális foglalkoztató építése, a makói szociális otthon bővítése, a megyei egészségügyi intézményeknél a fűtésrekonstrukció kivételével, a csongrádi 80 személyes kollégium felépítése. Ugyanakkor jövőre befejezik a hőmezővásárhelyi kórházi diagnosztikai szárnyépület, a 200 személyes szociális otthon, az ópusztaszeri nemzeti emlékpark főépületének építését, és a makói kenyérgyári rekonstrukciót.

Legutóbb a megyei tanács ülésén hagyták jóvá azt a megalapozott számítást, amelynek segítségével elkészíthetik a jövő évi tervet. A testület tagjai azonban vitatkoztak azon, hogy milyen legyen a „fogyókúra”. Többféle változat közül választották ki azt az elgondolást, amelynek alapján majdan elkészülhet Csongrád megye tanács gazdaságának költségvetése. Hogy miért csak egyféle megoldásra voksoltak, az talán kiderül a fejlesztési források megcsapolása lehetséges módozatainak ismertetéséből. Először arról a változatról adunk tájékoztatást, amelyet a megyei tanács végül is elfogadott. A városok és nagyközségek támogatása egységesen 41 százalékkal, a községeké 25 száza-

lékkal csökken. A községek részesedési aránya ebben a változatban is növekszik, egyben javul a városokban, nagyközségekben is a kiemelt társadalmi célok megvalósításának lehetősége. Az eredetileg tervezett tanácsi bérlakások száma 3 év alatt 49 százalékkal — 485-tel —, a telepszerű, többszintes lakásépítés pedig 35 százalékkal — 900-zal — csökken. Nem lesz lehetőség a víztermelő kapacitás fejlesztésére, az új, 20 tantermes szegedi középiskola és tanműhelyek építésére. Ugyanakkor támogatásban részesülnek azok a városi szennyvíztisztító beruházások, amelyek építése már elkezdődött.

A tanácsi forrás csökkentésének ellensúlyozására, egyebek között, tervezik a lépcsőzetes lakáscserék felgyorsítását, a fiatal házasoknak és többgyermekes családoknak juttatott támogatás növelését. A víztermelő és szennyvíztisztító kapacitások fejlesztése során hitelek igénybe vételét, tartulatok szervezését javasolják. A hiányzó középiskolai tantermeket más célú intézmények jobb kihasználásával pótolják. A tanműhelyek kialakításánál a vállalatoktól remélnék támogatást.

A másik kettő, de elvetett javaslatot távirati stílusban így foglalnám össze.

Az egyik verzió szerint valamennyi település támogatása az eredeti előirány-

zathoz képest évenként 40 százalékkal rövidülne. Ez a változat hátrányosabban érintette volna a népességük száma miatt egyébként is mérsékelt támogatásban részesülő községeket. Az 1988—1990-re előirányzott tanácsi bérlakások száma 39 százalékkal — 400-zal —, a telepszerű, többszintes lakások száma pedig 23 százalékkal — 600-zal — lett volna kevesebb.

A másik elképzelés alapján a városok támogatása 42,8 százalékkal, a nagyközségeké 30 százalékkal, míg a községeké 10 százalékkal lett volna kisebb. Ebben az esetben a falvaknak nyújtott segítség maradéktalanul biztosítja a folyamatban lévő beruházások befejezését, növeli viszont a városok pénzügyi gondjait. Ennél a változatnál a 3 évre tervezett tanácsi bérlakások száma 547-tel, illetve a többszintes, telepszerű lakásoké 900-zal csökken.

Az igazságos közteherviselés elve alapján hozták meg tehát a döntésüket a megyei honatyák. Ami persze nem jelenti azt, hogy a soron következő helyi, tehát a városok, falvak tanácsülésén nem lesz vita; az összezsugorodott pénzügyet miképp lehet felhasználni. Hiszen az elvonás minden települést érint, fájdalmas, de a szigorú tényeket, sajnos, tudomásul kell venni.

H. M.

Számítógép-bemutató a tanácsházán

Tegnap, Szegeden a városi tanács épületében rendezték meg a tanácsi informatikai központ számítógép-bemutatóját. A rendezvényt, melyen Papp Gyula, a városi tanács elnöke is megjelent, Csikós Ferenc, a végrehajtó bizottság titkára nyitotta meg, ezután Kardos Kálmán, az informatikai központ intézményvezetője tartott részletes ismertető tájékoztatást. Elmondta, a bemutató célja nem a technika fölönültatása vagy a reprezentáció, hanem annak szemléltetése, hogy a korszerű információs rendszerek milyen mértékben segítik a tanácsi munkát. Tehát az ügyintézés, ami köztudomású — a városlakók javát szolgálja.

Itt van példának okáért a földterület, az ingatlanok nyilvántartása. A telkekről, épületekről, ezen belül a lakásokról, szobákról sok esetben csak számszerű adatok álltak eddig az illetékesek rendelkezésére. Azt tehát tudták, miből mennyi van, de azt már nem, hogy mi hol van. Az ingatlanok területi elhelyezkedésének megállapítása bonyolult földmérési, térképészeti stb.

munkákat igényelt. A számítógépek ezzel szemben akár pillanatokon belül bemutatják a képernyőn a várost, s mindig csak azt, amire épp szükség van. Ha az illetékesek például egyes telkek elhelyezkedésére kíváncsiak, akkor azt, ha pedig — mondjuk — a közvilágítás (víz-villany-gáz), akkor ezek hálózatait. Az áttekinthetőség gyorsasággal és pontossággal járul, ami pedig az ügyintézés gyorsaságát és pontosságát szolgálja. A számítógépek alkalmas még az úgynevezett jogi személyek nyilvántartására, valamint — s talán ez a legfontosabb egy bizonyos szempontból — a népesség-nyilvántartásra. Minden, a személyi igazolványban szereplő adat „előhívható” néhány gombnyomással idő alatt — az eddigi nehézkes, fáradságos manuális munka helyett. A nem kevesebb, mint ötvenhárom költségvetési intézmény gazdálkodásának könyvelését is megoldja a most „bevetett” technika, nem beszélve a tanácsi dolgozók bérkönyveléséről, s más, a hagyományos módszerrel csak lassan és vontatottan végezhető munkáiról.

Minderről egyébként korántsem csak előadás formájában szerezhetik tudomást a meghívottak. Az elméleti ismertetést ugyanis gyakorlati bemutató követte, ahol az érdeklődők — a hozzáértők segítségét igénybe véve — akár maguk is megismerkedhettek a számítógép kezelésével néhány alapelemével. Ezután már csak a „csúcstechnika” végleges használati helyére szálltunk, majd igazándi munkára fogása volt hátra; maga a vezérlés egyébként a Kelemen László utcai informatikai központból történik.

Pontosság és kikezdetlen korrektség — ezek jellemzik a számítógépek munkáját. Az itt dolgozók tevékenységét ugyancsak könnyű belátnunk: a két azonos tényező egymást csak erősítheti, ez pedig külön előny, hogy ezután mindez gyorsasággal is párosul.

F. Cs.

Lapozgatás a Csongrád megyei statisztikai évkönyvben (3.)

Megyei böngésző

Lényeges szempont, hogy miből élünk, hol keressük a kenyérünket, mennyi az átlagbérünk. A Statisztikai évkönyv egyik fejezete nemcsak a múlt évi helyzetre közöl jellemző adatokat — visszamenőleg is ad eligazítást.

Közel 150 ezer foglalkoztatott

A foglalkoztatottak együttes számát az évkönyv 1986-ban 147 ezer 22-ben jelöli meg. Ebből közel 50 ezer ember az állami iparban dolgozik. Ehhez hozzávéve az állami szektor egyéb ágazatait (építőipar, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, közlekedés, posta és távközlés, kereskedelem, vízgazdálkodás stb.) 97 ezerre jön ki a végső szám. A szövetkezeti szektorban kerekítetten 50 ezer a foglalkoztatott. A fizikai és szellemi foglalkozásuk ezen belül nagyjából 3:1 arányt képviselnek.

A foglalkoztatottak havi átlagbéré tíz év alatt több mint kétszeresére emelkedett. Az ipari átlagbér az állami szektorban 1975-ben 2 ezer 616 forint volt — 1986-ra 5 ezer 859 forint lett. A szövetkezeti szektorban ugyanezt az összefüggést a következő szá-

mok fejezik ki: 2 ezer 319 forint — illetve 5 ezer 29 forint. Tavaly a havi átlagbér legmagasabb a közlekedés, a posta és távközlés munkahelyein volt: 6 ezer 430 forint; de 6 ezer forint fölé nőtt még az építőiparban és a vízgazdálkodásban; meghaladta az 5 ezer forintot a mező- és erdőgazdálkodásban, a kereskedelemben, az iparban (5 ezer 859 !!).

Az egyes szektorok között kiegyensúlyozottság jellemző. Az anyagi ágazatok egyesített statisztikájában 1986-ban a havi átlagbér fizikai munkavállalók esetében 5 ezer 367 forint, a szellemi munkavállalók esetében pedig 6 ezer 755 forint. Az összesített átlag 5 ezer 687 forint volt. Minthogy 1975-ből hasonló adat nincsen, csak az 1980. évihez ha-

sonlíthatunk. Ekkor 3 ezer 677 forint volt az eredmény, vagyis hat esztendő alatt 2 ezer 20 forinttal növekedett a havi átlagbér.

Az átlagok természetesen senkire sem jellemzők. Hiszen egy másik oszlopsor a Statisztikai évkönyvben azt mutatja, milyen „szóródásból” jött össze az átlag. S ebből kiderül, hogy a teljes munkaidőben foglalkoztatottak milyen aránya kapcsolódik bizonyos keresetcsoporthoz. Lássuk: 2 ezer 500 forintot vagy ennél kevesebbet keresett havonta közel 1826 dolgozó. A további mutatók: 2501—3000 forintig 2 ezer 183; 3001—4000 forintig 14 ezer 597; 4001—5000 forintig 23 ezer 286; 5001—5500 forintig 12 ezer 639; 5501—6000 forintig 12 ezer 154; 6001—7000 forintig 20 ezer 544; 7001—8000 forintig 13 ezer 873; 8001—9000 forintig 8 ezer 533; 9001—10 000 forintig 5 ezer 50. Ezen felül már csak így halad a lépcső: 5 ezer 45, 1981, 1828. A keresők derékhada tehát a 4—9 ezer forintos sávban helyezkedik el.

Különleges beton a vízi erőműhöz

A bős—nagygyarosi vízi-erőmű-rendszer építéséhez különleges betont kísérleteztek ki az Építéstudományi Intézet szentendrei telepén. A nagyberuházást kivitelező Vízügyi Építő Vállalat megbízásából az intézet több száz különböző összetételű minta közül választotta ki azt a néhányat, amelyek egy átlagos betonnal jobban terhelhetők, ellenállnak a vízzömlesztésnek, fagy- és kopásállóak. Ehhez mindenképp megelőző szennyeződésmentes, meghatározott szemmagyságú sóderre van szükség. Az építkezés helyszínén kitermelt kavics erre nem volt megfelelő, ezért végül is a hegyeshalmi kavicsbányából hozták az alapanyagot, a cementet pedig a belápatfalvai gyárból. A különleges betonba többféle kémiai adalékot is kevernek, amely a fagyűrő-képességet növeli, illetve a cement kötését lassítja. Ez utóbbit az építés

technológiai menete kívánja meg.

A betonmintákat laboratóriumi körülmények között, többirányú nagyfokú terhelésnek vetették alá, túlnyomóan vízben figyelték ellenálló-képességüket, a szilárdságot törőgépekkel ellenőrizték, a hőmérséklet-változással szembeni ellenállóságot pedig a minták hűtőszekrénybe, illetve meleg vízbe helyezésével vizsgálták. A legkedvezőbb tulajdonságokat hordozó betonfajtát már használják is Dunakilitinél, a duzzasztómű építésénél. Itt összesen 200 ezer köbméter betonra van szükség; az intézet által kikísérletezett különleges betonfajtákból eddig több tízezer köbméter építettek be. Műszerekkel folyamatosan ellenőrzik az anyag viselkedését, tulajdonságait, s a vizsgálatok kitűnő eredményt adtak.

A sajtótájékoztatón a mélyreható átvilágítások vállalati tapasztalatait is ismertették. Angyal Ádám, a Ganz Danubius Hajó- és Darugyár vezérigazgatója arról szólt, hogy a vizsgálat vállalati működését, a korábbi pénzügyi gondok okait, s a tapasztalatokat felhasználva a hajógyár részletes programot készített a hiányosságok pótlására. Véleménye szerint ezek a vizsgálatok csakúgy, mint a már régebben bevezetett értékelések, mint szervezéstudományi módszerek, rendkívül hasznosnak segítik a vállalatok működését. Benyó István, a Veszprémi Szénbányák Vállalat vezérigazgató-helyettese arról beszámolt, hogy a vizsgálatok után már az idén több felvetett problémát megoldottak. Hasonló, üzemszerűket átfogó átvilágításokat pedig ezután maguk is készítenek, mind a négy mélyművelésű bányában és a kiépítő üzemekben. Ezek az önvizsgálatok elsősorban a költségszintelemzésre terjednek majd ki.